



Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Firat University Journal of Social Science
Cilt: 18, Sayı: 2 Sayfa: 239-252, ELAZIĞ-2008

MESLEKİ OLGUNLUK ANLAYIŞI KAZANDIRMAYA YÖNELİK SINIF İÇİ REHBERLİK ETKİNLİKLERİ PROGRAM DENEMESİ

*An Experimentation Of In-Class Guidance Activities Program For Gaining
Vocational Maturity Perceptiveness*

İsa Yücel İŞGÖR

*Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, PDR Bölümü, Erzurum.*

Fahri SEZER

*Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, PDR Bölümü, Erzurum.*

ÖZET

Bu araştırma, ortaöğretim 9. ve 10. sınıfta okuyan öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyini arttırmaya yönelik hazırlanan sınıf-içi rehberlik etkinliklerinin öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyleri üzerindeki etkisini incelemeye yönelik ön-test, son-test modellenli kontrol gruplu deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2006-2007 öğretim yılında Erzurum merkez Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi'nin 9. ve 10. sınıfında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. 9. ve 10. sınıf deney grubu öğrencilerine öntest işleminden sonra uygulanmak üzere araştırmacılar tarafından 8 adet sınıf içi rehberlik etkinlikleri hazırlanmıştır. Hazırlanan sınıf-içi rehberlik etkinliklerinin hafta da bir etkinlik olmak üzere 8 hafta süreyle uygulaması yapılmıştır. Uygulamalar sonrasında elde edilen verileri test etmek amacıyla karışık ölçümler için iki faktörlü ANOVA tekniği kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi (p) 0.05 olarak alınmıştır. Araştırma sonunda ANOVA analizi sonuçlarına göre uygulamaya katılan öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyi puanlarının deney öncesinden sonrasına deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Olgunluk, Sınıf-içi Rehberlik Etkinlikleri.

ABSTRACT

This survey aims to prepare in-class guidance activities program that tends to improve vocational maturity levels of the students at the 9th and 10th grade classes. This research is an experimental work which tends to examine the effects of in-class guidance activities on vocational maturity level of the 9th and 10th level students including pre-test, post-test and modeled-control groups. High school students that are studying at the 9th and 10th grade in Erzurum Mehmet Akif Ersoy Anatolian High School in 2006-2007 education year, constituted the working group of research. 8 number of in-class guidance activities were prepared for applying to experimental group students of 9th and 10th level after the pre-test process. This in-class guidance activities prepared by researchers were applied for eight week period. In this research technique ANOVA with two factors for complex scales was used in order to test the research data. In the research significance level is defined as (p) 0.05. According to ANOVA analysis result at the end of research was found vocational maturity level scale points showing a significant difference in experimental groups' favor from pre-experiment to after.

Key Words: Vocational Maturity Level, In-class Guidance Activities.

1. GİRİŞ

Bu araştırmada, lise 1.ve 2. sınıfta okuyan öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyini arttırmak amacıyla hazırlanmış olan sınıf-içi rehberlik etkinlikleri programının öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerini etkileyip etkilemediğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Hazırlanan rehberlik etkinliklerinin öğrencilere mesleki olgunluk anlayışı kazandırmada yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Meslek gelişimi hayat boyu süren fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimi de içine alan bir süreç olarak değerlendirilmektedir (Seligman, 1980). Super (1957) meslek gelişimini evrelere ayırmış ve her evre için gelişim görevleri tanımlamıştır. Bu mesleki gelişim görevlerini başarı ile tamamlayan birey mesleki olgunluk kazanmış sayılır, doğru ve akılcı meslek seçimi yapabilmeye hazırdır. Kuzgun'a (2003) göre, meslek gelişimi sistemli, birbiri ile bağlantılı ve belli aşamalardan oluşan bir süreçtir.

Mesleki olgunluk, King (1989) tarafından bireyin kendisine uygun ve gerçekçi meslek seçebilme yeteneği olarak tanımlanmıştır. Diğer bir tanım ise, mesleki olgunluk, bireyin akılcı ve gerçekçi meslek seçimi için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmasıdır (Levinson, Ohler, Caswell ve Kiewra, 1998). Savickas (1984) ise mesleki olgunluğu bireyin yaşına uygun karar vermeye ve mesleki gelişim görevleri ile baş etmeye hazır olması olarak tanımlamaktadır. Meslek seçimi, bireyin ilgi, yetenek, değer, beklenti ve kişilik özelliklerine uygun olarak seçildiğinde kişinin ruh sağlığını mesleki ve özel hayatını olumlu yönde etkilemekte ve bireyin hayat kalitesi ve standardına olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Seligman, 1980; Savickas, 1990).

Yukarıda yapılan tanımlara ilaveten şunu belirtmek gerekir ki, Ortaöğretimin dört yıla çıkarılmasıyla birlikte ülkemizde zaten bir kaos görünümünde olan öğrencilerin bir meslek alanına yönltilmesi işlemi daha da karmaşık bir hal almaktadır. Pek çok öğrenci dokuzuncu sınıfın bitimi ile birlikte kendini alan seçimi noktasında sıkıntılı bir dönemin içerisinde bulmaktadır. Bu aşamadaki öğrencilerin büyük bir çoğunluğu alan seçimini kendi irade ve kararları yönünde değil de alan tercihlerini daha çok okul idarelerinin sadece nota dayalı alana yerleştirme politikası doğrultusunda veya ebeveynlerinin tercihleri doğrultusunda yapmaktadırlar. Bu durum özellikle bir mesleğe karar vermenin biraz daha billurlaştığı son sınıfta bazı problemleri de beraberinde getirmektedir. Son sınıf itibariyle öğrencilerin pek çoğunu ya ailelerinin istediği meslekler doğrultusunda sindirilmiş ve durumu kabullenmiş ya da okumakta olduğu alanla ilgili mesleklerin özelliklerinin aslında kendi kişiliğiyle pek örtüşmediğini geç fark etmenin şaşkınlığı ve de kaygısı içerisinde görmekteyiz. Yeni yapılandırılan ortaöğretim müfredatıyla birlikte

öğrencilerin alan meslek seçimi konusunda mesleki olgunluk kazandırıcı etkinlik ve uygulamalar şüphesiz daha da bir önem kazanmaktadır. Lise 1.ve 2. sınıfta okuyan öğrencilere mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik olarak sınıf içi rehberlik etkinlikleri programı hazırlamayı amaçlayan araştırmamız bu bakımdan önem taşımaktadır.

Çoban (2005), araştırmasında lise öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerinin geliştirilmeye ihtiyaç duyulduğu sonucuna varmıştır. Buda gençlerimizin mesleki yönlendirme konusunda eksikliklerini bulunduğunun göstergesidir.

2. YÖNTEM

Araştırma mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik hazırlanan rehberlik etkinliklerinin öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyleri üzerindeki etkisini incelemeye yönelik ön-test, son-test modelli kontrol gruplu deneysel bir çalışmadır.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2006–2007 öğretim yılında Erzurum merkez Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesindeki lise 1.ve 2. sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada çalışma gruplarını oluşturmak amacıyla 200 öğrenciye Mesleki Olgunluk Envanteri uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin homojen bir yapı oluşturmaları amacıyla Mesleki Olgunluk Envanteri’nden aldıkları puana göre sıralama yapılmış ve ortalamanın altında kalan öğrencilerden en düşük puana sahip 60 öğrenci belirlenmiştir. Daha sonra bu öğrencilerden ortalamaları bir birine yakın 30’ar kişilik 2 grup oluşturulmuştur. Bu gruplar rasgele yöntemle deney ve kontrol gruplarına ayrılmıştır.

2.2. İşlem

Lise 1. ve 2. sınıfta okuyan öğrencilere öntest işleminden sonra uygulanmak üzere araştırmacılar tarafından 8 adet rehberlik etkinlikleri hazırlanmıştır.

Daha sonra deney grubuna alınan öğrencilere araştırmacılar tarafından geliştirilen “Mesleki olgunluk anlayışı kazandırma” ya yönelik 8 sınıf-içi rehberlik etkinliği haftada 45 dakikalık tek oturum olmak üzere 8 hafta süreyle uygulanmıştır.

Uygulanan sınıf içi rehberlik etkinlikleri isimleri ve temel amaçları şunlardır; 1.oturum; alan ve meslek seçiminin insan hayatı içerisindeki önemini vurgulama amacıyla alan ve meslek seçiminin önemi (seminer),

2. ve 3. oturumlar; bireyin kendisini tanımasını sağlama amacıyla ilgi-yetenek haritam ve değerlendirilmesi,

4. ve 5. oturum; Akademik Benlik kavramı ölçeğinin uygulanması ve

değerlendirilmesi,

6. oturum; okuldaki alan ve derslerini tanııtma amaçlı alan ve bölümleri tanıyalım,

7. ve 8. oturum; meslekleri tanııtma amaçlı: bir meslek tanıyalım ve alanlara göre meslekler ve özellikleri. Bu oturumlar sonucunda genel bir değerlendirme oturumu yapılarak uygulama sonlandırılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Mesleki Olgunluk Ölçeği:

Kuzgun (1992) tarafından ve lise öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyini test etme amacıyla geliştirilen ölçek 40 maddeden oluşmaktadır. Beşli Likert tipi dereceleme niteliğindeki ölçek, “bana hiç uygun değil”(1), “bana pek uygun değil”(2), “bana biraz uygun”(3), “bana uygun”(4), “bana çok uygun”(5) seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçekten elde edilen puanlar artıkça mesleki olgunluk düzeyinin de arttığı şeklinde bir değerlendirme yapılmaktadır. Ölçeğin kesme noktası “143” olarak belirlenmiştir ancak bireyin kendisinden beklenen mesleki olgunluğa ulaştığından bahsedebilmek için bireyin “155” ve yukarısı puan alması gerekmektedir. Ölçekte 143’ün altı mesleki olgunluğa sahip olmayışı, 143 ila 155 arası puan bireyin mesleki olgunluk düzeyinin geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu ve 155’ten yukarısının yeterli mesleki olgunluk düzeyini ifade etmektedir.

Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış Cronbach Alfa katsayısı $\alpha = .89$ bulunmuştur. Test-tekrar test yöntemi kullanılarak hesaplanan korelasyon katsayısı ise .82’dir. Geçerlik çalışması ise, öğrencilerin MOÖ’nden aldıkları puanların akademik yetenekleri ile ilişkisine, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve yaşın MOÖ’nden alınan puanları etkileyip etkilemediğine ve MOÖ’nin sosyal beğenirlik faktöründen etkilenme derecesine bakılarak belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin yeterli geçerlik düzeyine sahip olduğu bulunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada deney ve kontrol gruplarının ön-test, son-test ölçümlerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla karışık ölçümler için iki faktörlü ANOVA tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi (p) 0.05 olarak alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın denencesinin test edilmesine ilişkin istatistiksel işlemler sonucunda ortaya çıkan bulgu ve yoruma yer verilmiştir.

3.1. Deney Grubu Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeyleri Puanı İle Kontrol Grubu Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeyleri Puanları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Araştırmanın denencesi olan “Mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan sınıf içi rehberlik etkinliklerinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri puanı, kontrol grubu öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri puanından daha yüksek olacaktır” denencesini test etmek amacıyla öğrencilerin öntest ve sontest ölçümlerinden almış oldukları puanlara ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma verileri Tablo-1’de varyans analizi ise Tablo-1.1 ‘de verilmiştir.

Tablo-1. Deney ve Kontrol Gruplarının Mesleki Olgunluk Düzeyi Puanlarına İlişkin Öntest-Sontest Karşılaştırması

Grup	Öntest			Sontest		
	N	X	SS	N	X	SS
Kontrol	30	104,76	6,11	30	109,16	11,58
Deney	30	104,50	6,15	30	128,80	16,44

Tablo-1 incelendiğinde, Mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan sınıf içi rehberlik etkinliklerinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri puanı sınıf içi rehberlik etkinlikleri uygulama öncesi Mesleki Olgunluk Envanteri öntest ortalama puanı 104,50 iken, bu değer deney sonrası 128,80 olmuştur. Mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan sınıf içi rehberlik etkinlikleri uygulamasına katılmayan kontrol grubunun Mesleki Olgunluk Envanteri ortalama puanı 104,76 iken, bu değer son testte 109,16 olmuştur. Buna göre mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan sınıf içi rehberlik etkinliklerine katılan öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerinde bir artış olduğu görülmektedir.

Deneyssel işleme tabi tutulan öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerinde deney öncesi ve deney sonrasında gözlenen söz konusu değişmelerin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için iki faktörlü ANOVA uygulanmış buna ilişkin sonuçlar Tablo-1,1’de verilmiştir.

Tablo-1.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Mesleki Olgunluk Düzeyi Öntest-Sontest Puanları ANOVA

Sonuçları

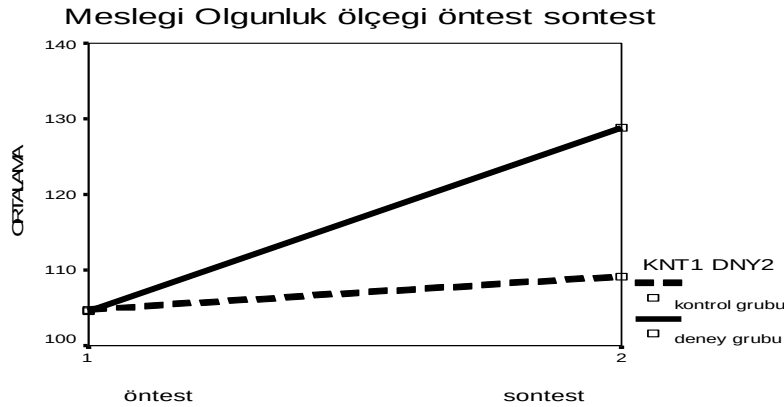
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	S.d.	Kareler Ortalaması	F	P
Denekler arası	9279,091	59			
Grup (kontrol/deney)	2813,008	1	2813,00	25,23	,00
Hata	6466,083	58	111,48		
Denekler içi	16595,49	60			
(Ölçüm) Öntest – Sontest	6177,67	1	6177,675	48,10	,00
Grup * Ölçüm	2970,07	1	2970,075	23,13	,00

Hata	7447,75	58	128,40
Toplam	25874,581	119	

ANOVA analizi sonuçlarına göre, mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan sınıf içi rehberlik etkinliklerine katılan öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyleri puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. ($F= 23,13$, $p<0.05$). Bu bulgu mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan rehberlik etkinliklerinin öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyleri puanlarını arttırmada önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin Mesleki Olgunluk Envanteri puanlarının deney öncesi ve deney sonrası mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik yapılan rehberlik etkinliklerine katılan deney grubu öğrencileri ile etkinliklere katılmayan kontrol grubu öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar Profile Plot Grafik-1’de verilmiştir.

Grafik-1 Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeyleri Puanlarının Karşılaştırılması



Yukarıda elde edilen bulgular; Üskaner’in (1999) bulgularını destekler mahiyettedir. Üskaner (1999) yaptığı araştırmasında, mesleki grup rehberliği yönteminin lise Öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeylerini arttırmaya etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kağnıcı (1999) yaptığı çalışmada mesleki rehberlik ve danışmanın mesleki olgunluk için önemli olduğunu vurgulamaktadır. Buda yapılan çalışmanın önemini bir daha ortaya koymaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Araştırma sonunda elde edilen bulgulara göre geliştirilen mesleki olgunluk anlayışı kazandırmaya yönelik sınıf içi rehberlik etkinliklerinin öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerini anlamlı derecede yükselttiği görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle

ortaöğretimde öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerinin artırılmasına yönelik olarak birtakım öneriler geliştirilmiştir.

4.2. Öneriler

1. Ortaöğretim birinci sınıftan itibaren öğrencilerin mesleki gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi amacıyla bu doğrultuda sınıf-içi rehberlik etkinliklerinin geliştirilmesi ve bu etkinliklerin belirli bir plan doğrultusunda uygulanması gerekmektedir.

2. Mesleki olgunluk anlayışının kazandırılmasında kişinin sosyal çevresi de önem teşkil etmektedir. Bu nedenle bu yöndeki etkinliklerin sadece ilgili öğrencilerle sınırlı tutulmaması ve bu yöndeki etkinliklerin öğrencilerin sosyal çevresine de uygulanması önerilebilir.

3. Sağlıklı bir mesleki gelişimin gerçekleştirilebilmesi amacıyla okul-içi bu tip etkinliklerin yanında bu doğrultudaki ilgili kurumlardan kendi faaliyetleri çerçevesinde destek alınması yine yarar sağlayacaktır.

4. Okul psikolojik danışmanları, mesleki rehberliğe daha fazla ağırlık vermeleri gerekmekte ve öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerinin farkında olarak mesleki rehberlik ya da danışma yapmaları mesleki olgunluğun artırılmasında fayda sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Büyüköztürk, Ş. (2002), *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çoban, Aysel Esen (2005), “Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeylerinin Yordayıcı Bazı Değişkenlere Göre incelenmesi”, *web.inonu.edu.tr/e-dergi/Coban.doc*.

Kağınacı, D. Y. (1999), *Vocational Maturity of METU Preparatory School Students*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

King, S. (1989), *Sex Differences in a Causal Model of Career Maturity. Journal of Counseling and Development*, 68, 208–215.

Kuzgun, Y. (2003), *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kuzgun, Y., Bacanlı, F. (1996), *Mesleki Olgunluk Ölçeği El Kitabı*, Ankara: MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Levinson, E. M., Ohler, D. L., Caswell, S. Ve Kiewra, K. (1998), “Six Approaches to the Assessment of Career Maturity”, *Journal of Counseling & Development*, 76 (4), 475–482.

Savickas, M. L. (1984), "Career Maturity: The Construct and its Measurement", *Vocational Guidance Quarterly*, 32, 222–231.

Savickas, M. L. (1990), "The Use of Career Choice Measures in Counseling Practice. In E. Watkins ve V. Campbell (Eds.)", *Testing in Counseling Practice*, (ss. 373-417). NewJersey: Erlbaum.

Seligman, L. (1980), *Assessment in Developmental Career Counseling*, Cranston: The Carroll Pres.

Üskaner, Aygün, *Mesleki Grup Rehberliğinin Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeylerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Temmuz, 1999,

EKLER

1.OTURUM

Etkinliğin Adı : Alan ve Meslek Seçiminin ve Bu Yönde Bireyin Kendisini Tanımasının Önemi Semineri

Etkinlik No : 1

Öğrenci Sayısı : 25–30 kişi

Süre : 45 dakika

Amaçlar : -Grupla tanışma

- Alan ve meslek seçiminin önemini kavratma

- Alan ve meslek seçiminde bireyin kendisini ve meslekleri tanımasının önemini kavratma.

Hedefler : Öğrencilere yapılacak olan etkinliklerin amaçları kavratılacak.

Öğrenciler alan ve meslek seçiminin yaşamımızda ne gibi önem taşıdığına dair bilgi edinecekler.

Öğrenciler alan ve meslek seçiminde bireyin kendisini tanımasının önemini kavrayacaklar.

Araç-gereç : Projeksiyon makinesi veya tepegöz, renkli kartlar, kağıt kalem, toplu iğne.

Süreç :

Öğrencilere renkli kartlar dağıtılır ve bu kartlara öğrencilerin isimlerini yazmaları akabinde kartı yakalarına takmaları istenir. Öğretmen de kendi kartına ismini yazar ve yakasına asar. Her öğrenciden sırayla kendisini tanıtmaları istenir ve bu şekilde tanışma işlemi gerçekleştirilir. Öğrencilerle birkaç haftalık bir etkinlik programı yapılacağından ve bu programın amacından bahsedilir. Sonraki aşamada şu konuşma yapılarak süreç devam eder.

"Değerli arkadaşlar bu gün sizlerle paylaşacağımız konu Alan ve Meslek seçiminin önemi ve bu seçimi yaparken nelere dikkat etmemiz gerektiği ile ilgilidir. İsterseniz konumuza şu soruyla başlayalım. Sizce Alan ve Meslek seçimi hangi nedenlerden ötürü önem taşımaktadır(Verilen cevaplar özetle tahtaya yazılır). Evet arkadaşlar tahtaya yazdığımız bu nedenlerden ötürü Alan ve Meslek seçimi hayatımızda önem

taşımaktadır. İsterseniz bir de kendi notlarımızdan birkaç neden daha belirtelim(slayt üzerinden bu konudaki açıklamalar yapılır).

Evet arkadaşlar görüldüğü gibi Alan ve Meslek seçimi daha pek çok açıdan önem taşımaktadır. Bu nedenle böylesine önemli bir konuda insanların mümkün olduğunca sağlıklı ve isabetli kararlar vermeleri gerekmektedir. Ancak bu şekilde huzurlu ve başarılı bir yaşam sürebiliriz. Peki, bu seçimi sağlıklı bir şekilde nasıl yapabiliriz. Bu konuda fikri olanlardan fikirlerini dinleyebiliriz. Slayttaki bilgilerimize baktığımızda şu açıklamaları görmekteyiz (slayt üzerinden bu konudaki açıklamalar yapılır).

Evet, Arkadaşlar sanırım bu bilgilerden sonra bu işin pek de basit olmadığını hissetmişsinizdir. Bu hislerinize haklı olabilirsiniz ancak Alan ve Meslek seçimi konusundaki tercihlerimizi bu doğrultuda yaptığımız takdirde geriye kalan yaşamımızı daha sağlıklı bir zemine oturtabiliriz. Bu amaçla size yardımcı olabilecek pek çok kişi ve kurumların da olduğu unutulmamalıdır. Bu yönde Ailemizden, Öğretmenlerimizden, Okul Rehberlik Servislerinden, Dershanelerden, Üniversitelerden, Yakın arkadaşlarınızdan ve sınıf öğretmenlerinizden gerekli yardımları alabiliriz.

Bir sonraki oturumumuzda sizlerle alan ve meslek seçiminin ilk adımlarını atacağız ve bu yönde bir etkinlik yapacağız. Bir sonraki oturumda görüşmek dileğiyle Hoşçakalın.

Değerlendirme: Daha önce hazırlanmış olan değerlendirme kâğıtları oturum sonunda öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerden alınan bu cevaplar analiz edilerek değerlendirme yapılır.

2.OTURUM

Etkinliğin Adı : İlgi ve Yetenek Haritam

Etkinlik No : 2

Öğrenci Sayısı : 25–30 kişi

Süre : 45 dakika

Amaçlar : Öğrencilerin kendi ifadeleriyle ilgi ve yeteneklerinin neler olduğunu belirlemesi..

Hedefler : Öğrencinin kendi ifadeleriyle ilgi ve yeteneklerinin neler olduğunu tespit etmesi sağlanacak.

Öğrencide çevresinin ifadeleriyle ne gibi ilgi ve yeteneklerinin olduğu yönünde merak uyandırılacak

Araç-gereç : İlgi Haritam Çizelgesi, Yetenek Haritam Çizelgesi, Kalem.

Süreç :

Süreç öğrencilere bir önceki oturumun özetinin yapılması ve bu oturumda yapılacak etkinlik ve etkinliğin amacının açıklanmasıyla başlar. Daha sonra öğrencilere yönelerek şimdi onlarla alan ve meslek seçiminin ilk adımı olan kendimizi tanımamıza olanak sağlayacak bir takım çalışmalar yapılacağı vurgulanır. Öğrencilere önce İlgi Haritam Çizelgesi dağıtılır. Öğrencilerden bu çizelgedeki A, kutusuna öncelikle sözel ders ve etkinliklerde kendilerini başarılı bulup bulmadıkları bu alandan hoşlanıp hoşlanmadıkları yönünde görüşlerini yazmaları istenir. Aynı uygulamanın Sayısal alan içinde yapılması istenir. Daha sonra Çizelgedeki

E kutusuna geçmeleri istenir. Bu kutuya da öğrencilerin ilköğretim 7 ve 8. sınıflarda ki sözel(Sosyal Bilgiler, Türkçe) ve sayısal (Fen Bilgisi, Matematik) derslerin yılsonu ortalamalarını hatırladıkları kadarıyla yazmaları istenir. Çizelgedeki B, C, D ve F kutularının kutunun üzerinde yazılan kişilere yukarıdaki doğrultuda doldurulup bir sonraki oturumda bu kutuları doldurma işlemlerinin tamamlanacağı belirtilir. Son aşamada öğrencilere Yeteneklerim Haritası adlı çizelge verilir. Bu çizelgede de A kutusu bölümündeki özellikleri teker teker okumaları ve hoşlarına giden, genellikle yaptıkları ve de sonuçta başarılı oldukları özelliklerin karşısına artı işareti koymaları özellikle sevmedikleri özelliklerin karşısına da eksi işareti koymaları istenir. B kutusuna ise kendi özelliklerini(değerlerini, fiziksel özelliklerini, beklentilerini, yeteneklerini kişisel özelliklerini ve ilgilerini) yazmaları istenir. Ailemizin, öğretmenlerimizin ve yakın arkadaşlarımızın gözüyle ilgi ve yeteneklerimiz hakkında bilgi edinmenin kendimizi daha gerçekçi bir şekilde tanımamıza olanak sağlayacağını belirtilmesi ve bu amaçla onların görüşlerine başvurmanın önemi vurgulanır. Öğrencilerden B, C, D ve F kutularını ilgili kişilere doldurtmayı unutmamaları istenir. Çizelgedeki G ve H kutularının şimdilik boş bırakılacağı bu bölümlerin daha sonraki oturumlarda doldurulacağı belirtilerek oturum sonlandırılır ve değerlendirme çalışması yapılır.

Değerlendirme: Daha önce hazırlanmış olan değerlendirme kâğıtları oturum sonunda öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerden alınan bu cevaplar analiz edilerek değerlendirme yapılır

3.OTURUM

Etkinliğin Adı : İlgi ve Yetenek Haritalarının değerlendirilmesi

Etkinlik No : 3

Öğrenci Sayısı : 25–30 kişi

Süre : 45 dakika

Amaçlar : Öğrencilerin kendi ifadeleriyle ve sosyal çevresi aracılığıyla elde ettiği bilgileri bütünleştirip ilgi ve yeteneklerinin neler olduğunu belirlemesi.

Öğrencide kendisine envanter uygulanması yönünde istek uyandırmak

Hedefler : Öğrencilerin kendi ifadeleriyle ve sosyal çevresi aracılığıyla elde ettiği bilgileri bütünleştirecek böylece ilgi ve yeteneklerinin neler olduğunu belirleyebile

Öğrenci kendisine envanter uygulanması yönünde istekli olacak.

Araç-gereç : İlgi Haritam Çizelgesi, Yetenek Haritam Çizelgesi, Kalem.

Süreç :

Öğrencilere önceki oturumda neler yapıldığı kısaca hatırlatıldıktan sonra öğrencilerden ilgi haritası çizelgesini çıkartmaları istenir. Çizelgede doldurulması gereken yerlerin ilgili kişilere doldurulup doldurulmadığı sorulur. Daha sonra öğrencilerden çizelgenin H kutusuna yani sonuç bölümünün içerisindeki A, B, C, D, E ve F, kutusu ifadelerinin karşısına hangi alanda daha iyi olduğumuz belirtilmişse o alanın ismini yazmaları istenir. Ayrıca Yeteneklerim Haritası Çizelgesindeki sonuçlarda bu bölüme not

edilir(Ağırlıklı olarak hangi alana ait özellikleri olduğu). Daha sonra çıkan sonuca bir göz atmaları istenir ve hangi alanın ağırlıklı olarak belirtildiğini en alt kısma yazmaları istenir. Çıkan sonuçları sınıfla paylaşmak isteyenlerle bu paylaşım gerçekleştirilir. Öğrencilere şu soru sorulur. “kendi ifadeleriniz ve sosyal çevrenizin sizinle ilgili ifadeleri neticesinde böyle bir sonuç çıktı. İlgili ve yeteneklerinizin hangi yönde olduğunu belirlemenin bir yolu da envanter uygulamaktır. İsterseniz son aşama olarak gelecek oturumda sizlere envanter uygulayalım ve çıkan sonucun bugünkü sonuçlarımızı destekleyip desteklemediğine bir bakalım ne dersiniz?

Öğrencilere değerlendirme kâğıtları verilip değerlendirmeler alındıktan sonra süreç tamamlanır

Değerlendirme: Daha önce hazırlanmış olan değerlendirme kâğıtları oturum sonunda öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerden alınan bu cevaplar analiz edilerek değerlendirme yapılır.

4-5. OTURUM

Etkinliğin Adı : Akademik Benlik Kavramı Ölçeğinin uygulanması

Etkinlik No : 4

Öğrenci Sayısı : 25–30

Süre : 90 dk.

Amaçlar : Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin ne olduğunu envanterle tespit etmek.

Hedefler : 90 dakikalık süreçte öğrencilerin envanterdeki maddeleri gerçekçi bir şekilde

cevaplamaları sağlanacak

Araç-gereç Akademik Benlik Kavramı Ölçeği Test Bataryası ve cevap kâğıtları

Süreç :

Öğrencilere bugünkü oturumda envanter uygulaması yapılacağı söylenir. Birazdan envanterle ilgili dokümanların dağıtılacağı ancak bunun öncesinde envanter uygulamasında özen gösterilmesi gereken hususların olduğundan bahsedilir. Bu hususlar özetle anlatılır. Akademik Benlik Kavramı Ölçeğinin test bataryası ve cevap kâğıtları dağıtılır. Cevaplamaya ilişkin açıklamalar yapıldıktan sonra uygulama başlatılır. Tüm öğrencilerin cevaplama işlemini bitirmesiyle süreç sonlandırılır. Envanterin sonuçlarıyla ilgili değerlendirmenin gelecek oturumda yapılacağı belirtilir.

Değerlendirme: Bu oturumda envanter uygulaması yapıldığı için değerlendirme analizine gerek duyulmamıştır.

6. OTURUM

Etkinliğin Adı : Akademik Benlik Kavramı Ölçeğinin sonuçlarının değerlendirilmesi.

Etkinlik No : 5

Öğrenci Sayısı : 25–30

Süre : 45 DK

Amaçlar : Envanter sonuçlarını değerlendirmek.

Çıkan sonucu daha önceki etkinliklerde çıkan sonuçla karşılaştırma

Hedefler : Envanter aracılığıyla öğrenciler hangi alanda ilgi ve yeteneklerinin olduğunu görecekler.

Envanterden çıkan sonucu diğer etkinlik sonuçlarıyla karşılaştırarak ilgi ve yeteneklerine ilişkin bir yargıya varabilecekler

Araç-gereç : Akademik Benlik Kavramı Ölçeği Sonuç Profili

Süreç :

Her öğrenciye kendi sonuç profili dağıtılır. Öğrencilerin sonuçları incelemesi için 5-10 dakika bir süre verilir. Bu süre sonunda öncelikle çıkan sonucu İlgi Haritam Çizelgesinin sonuç bölümüne yazmaları istenir. Daha sonra öğrencilere tüm sonuçlarla ilgili bir yargıya ulaşp ulaşmadıkları sorulur. Bir yargıya ulaşan ve bunu sınıfla paylaşmak isteyen öğrencilerle paylaşım gerçekleştirilir. Öğrencilerden çıkan sonuçla daha önceki sonucu karşılaştırmaları ve her iki sonucun örtüşüp örtüşmediğini sınamaları istenir. Sonuçları örtüşmeyen öğrencilerle bu durumun nedenleri üzerine konuşmalar yapılır. Süreç öğrencilerin sonuçlarla ilgili soruları cevaplanarak tamamlanır.

Değerlendirme: Daha önce hazırlanmış olan değerlendirme kâğıtları oturum sonunda öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerden alınan bu cevaplar analiz edilerek değerlendirme yapılır.

7 - 8. OTURUM

Etkinliğin Adı : Bölümleri tanıyalım

Etkinlik No : 6

Öğrenci Sayısı : 25-30

Süre : 90 dk.

Amaçlar : Lise birinci sınıf öğrencilerinin bir üst sınıftaki sayısal ve sözel alanları tanımlarını sağlamak

Hedefler : Öğrenciler sözel ve sayısal alanları tanıyacaklar ve bu alanların neleri gerektirdiğinin farkına varacaklardır

Araç-gereç : Bilgi formları (ek-1,ek-2), yazı tahtası

Süreç :

7. Oturum:

1.Basamak: öğrencilere bir sonraki yıl yani ikinci sınıfa başlamadan önce bir alan seçmek zorunda oldukları hatırlatılır. Bu nedenle onlara bu alanları tanıtmak için bu etkinliğin yapıldığı vurgulanır. Yukarıda belirtilen sözel ve sayısal alanlar ile ilgili bilgiler kısaca tekrar okunur.

2.Basamak: öğretmen öğrencilere şimdi sınıfı sayısal ve sözel ilgilerinize göre iki guruba ayıracağını söyler. (öğrencilerin bu guruplaşmaya kendi istekleri doğrultusunda katılmaları sağlanmalı, böylece ilgilerinin de farkına varmaları sağlanacaktır). Öğretmen bu her iki gurup üyelerinin her biri bir üst sınıftaki sayısal ve sözel sınıflarda bulunan öğrencilerle ve branş öğretmenleri ile vereceğiniz form (ek-1,ek-2)

doğrultusunda bir röportaj yapmalarının gerektiğini belirtir. Bu aşamada bu bilgi formları ile ilgili şu bilgilerde verilmelidir. “Form hem sayısal hem de sözel alan için iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım öğrencilere ikinci kısımda branş öğretmenlerine sorulacak iki sorudan oluşmaktadır. Sorular sorulmadan önce formun başındaki açıklamanın soruların sorulacağı kişiye okunması gerekmektedir.” Şeklinde açıklama yapılır.

3.Basamak: Öğretmen ekteki sayısal ve sözel alanla ilgili formları öğrencilere dağıtarak öğrencilerin yapacakları röportajları belirtilen tarihte (tahmini bir süre öğretmen tarafından belirlenir.) getirmelerini söyleyerek bu oturum sonlandırılır.

8.Oturum:

1.Basamak: Önceki oturumda öğrencilerden gelen röportaj sonuçlarını yazmak için öğretmen tahtayı sözel ve sayısal olmak üzere iki kısma ayırır. Daha sonra öğretmen öğrencilerin topladığı bilgiler doğrultusunda sözel ve sayısal alanları genel hatları ile tanıtacak bilgileri özetle tahtanın ilgili kısmına yazar.

2.Basamak: öğrencilerin yaptığı röportaj sonucunda ve sınıfta alınan bilgiler doğrultusunda öğrencilerin ilk başta seçtikleri alanla ilgili bir şüphelerinin olup olmadığı veya bir değişiklik düşünüp düşünmedikleri sorulur. İlk tercihleri ile şimdiki tercihlerinin arasında bir farklılık varsa bunun nedeninin ne olabileceği öğrencilere sorulur. Böylece öğrencilerin alan seçmede o alanla ilgili bilgi sahibi olmanın önemi vurgulanmış olur.

3.Basamak: Son olarak öğrencilerin her iki alanla ilgili merak edilen diğer soruları sormaları istenir. Soru cevap şeklinde öğrenciler bilgilendirildikten sonra etkinlik sonlandırılır.

<i>Ek-1</i> Aşağıda yanıtalamanızı istediğimiz sorular öğrencilerin sayısal bölümü daha iyi tanımalarını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar öğrencilerin bu alanı daha iyi tanıyıp doğru kararlar almalarında yardımcı olacaktır. İşbirliğinizden dolayı teşekkür ederiz.
<i>Bilgi Formu</i> Birinci kısım: Öğrencilere sorulacak sorular.
1. Sayısal bölümün temel dersleri nelerdir?
2. Sayısal bölüme gelmeden önce bölümü hangi yönleri ile tanıyordunuz?
İkinci kısım: Branş öğretmenlerine sorulacak sorular.
1. Bir sayısal öğrencisinde hangi özellikler olmalı?
2. Sayısal bölüm mezunlarının avantaj ve dezavantajları nelerdir?

Ek-2 <i>Aşağıda yanıtalamanızı istediğimiz sorular öğrencilerin sözel bölümü daha iyi tanımlarını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar öğrencilerin bu alanı daha iyi tanıyıp doğru kararlar almalarında yardımcı olacaktır. İşbirliğinizden dolayı teşekkür ederiz.</i>
Bilgi Formu Birinci kısım: Öğrencilere sorulacak sorular.
1. Sözel bölümün temel dersleri nelerdir?
2. Sözel bölüme gelmeden önce bölümü hangi yönleri ile tanıyordunuz?
İkinci kısım: Branş öğretmenlerine sorulacak sorular.
1. Bir sözel öğrencisinde hangi özellikler olmalı?
2. Sözel bölüm mezunlarının avantaj ve dezavantajları nelerdir